

ПРОБЛЕМИ ЗАКОННОСТІ

РОЛЬ КОНСТИТУЦИОННОГО ТРИБУНАЛА В ИЗМЕНЕНИЯХ КОНСТИТУЦИОННОГО ПРАВОПОРЯДКА РЕСПУБЛИКИ ПОЛЬША

Закоморная Е.А.

Обоснована центральная роль Конституционного Трибунала в процессе становления основ конституционализма в Республике Польша. Рассмотрены главные этапы его генезиса, выявлены ключевые принципы его деятельности, характеризующие эволюцию его правового статуса. Раскрыт вклад Конституционного Трибунала в формировании правовых критериев, содействующих последовательности и сбалансированности развития конституционного правопорядка Республики.

Ключевые слова: Конституционный Трибунал, Республика Польша, основы конституционализма, конституционное развитие, этапы генезиса, эволюция правового статуса, конституционный правопорядок.

THE ROLE OF THE CONSTITUTIONAL TRIBUNAL THE OFCHANGE THE CONSTITUTIONAL ORDER OF THE REPUBLIC OF POLAND

Zakomornaja E.A.

The fundamental role of the Constitutional Tribunal in the process of the basis of constitutionalism formation in the Republic of Poland has been proved. The main stages of its genesis have been considered. The key principles of the Constitutional Tribunal which characterize the evolution of its legal status have been identified. The contribution of the Constitutional Tribunal in the making of the legal criteria that promote consistency and balanced development of the constitutional order of the Republic has been shown.

Key words: Constitutional Tribunal, Republic of Poland, the basis of constitutionalism, the constitutional development, the stages of genesis, the evolution of the legal status, the constitutional order.

Надійшла до редакції 20.09.2011 р.

УДК 341.645.5

В.П. Кононенко,

канд. юрид. наук, адвокат,

м. Харьков

ЗАХИСТ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ СУДОМ ЄС

Виключно важлива роль у становленні й розвитку права Європейського Союзу належить його судовій системі. Суд ЄС, покликаний забезпечувати однакове розуміння й застосування права ЄС, у порівняно короткі строки зумів утвердитися як високоавторитетний і неупереджений орган. Діючи в межах своєї юрисдикції, він сформулював чимало життєво важливих для розвитку інтеграційного процесу концептуальних положень. Його рішення мають ознаки прецедентів і служать джерелами права ЄС.

Ключові слова: прецедент, джерело права, судова практика, інтелектуальна власність.

Сучасна Україна націлена на поступову економічну інтеграцію і глибокий політичний діалог з Європейським Союзом

(далі – ЄС, Євросоюз), а також на входження в європейський правовий простір. Цьому сприяє схвалена в червні 2004 р. Єв-

ропейська політика сусідства, спрямована на тісну співпрацю між розширеним Євросоюзом і країнами-сусідами, в тому числі й з Україною. 19 грудня 2011 р. на саміті Україна – ЄС у Києві було оголошено про завершення переговорів щодо Угоди про асоціацію. І хоча сьогодні про вступ України в ЄС не йдеться, необхідно докласти всіх зусиль, щоб національне право хоча б не суперечило праву ЄС, а практичні юристи розуміли, як працювати в європейсько правовому полі.

Винятково важлива роль у становленні й розвитку інтеграційних установ, у формуванні та еволюції права ЄС належить його судовій системі. Створення Суду як незалежного спеціалізованого органу розглядалося як найважливіша гарантія реалізації цілей інтеграції Співтовариств, їх єдності і згуртованості. Заснований спочатку в рамках Європейського об'єднання вугілля і сталі, з утворенням ЄЕС і Євроатома, він був перетворений на Суд Європейських співтовариств (далі – Суд, Суд ЄС). Покликаний забезпечити однакове розуміння й застосування права Співтовариств, він у порівняно короткий строк зміг утвердитися як високоавторитетний і неупереджений орган. Діючи в межах своєї юрисдикції, Суд ЄС сформулював багато

життєво важливих для розвитку інтеграційного процесу концептуальних положень. Наприклад, ним створено концепцію незалежності й самостійності права ЄС як автономної правової системи, сформульовані основні кваліфікаційні ознаки права ЄС, за допомогою судового тлумачення заповнено досить багато прогалин, уточнено зміст низки положень установчих договорів та актів вторинного права та ін.

Зважаючи на те, що ЄС становить собою міжнародну організацію, діяльність якої спрямована на належне об'єднання її членів, на території останніх діють право Євросоюзу і національні правові системи держав-членів. У той же час право ЄС має пріоритет над національними правовими нормами [3, с. 85].

Більшість концепцій права Співтовариства, таких, як його пряма дія і пріоритет, уже не говорячи про загальні принципи права, є продуктом виключно прецедентного права Суду Європейських співтовариств [2, с. 101]. Таким чином, судові рішення Суду ЄС набувають нормативного характеру, вони є обов'язковими для дотримання всіма суб'єктами Співтовариств [1, с. 183, 184], а значить, у випадку вступу України в Євросоюз юристам, практикуючим у сфері інтелектуальної власності, необхідно буде не тільки зна-

ти законодавство ЄС з даного питання, а й володіти відповідною судовою практикою.

Далі пропонуємо розглянути рішення Суду Першої інстанції Європейських Співтовариств від 16 березня 2005 р. (Справа № T-112/03) по спору між двома провідними компаніями – L'Oreal SA і Revlon SA з питання реєстрації торговельної марки FLEXI AIR.

9 грудня 1998 позивач – L'Oreal SA (Франція) подав до Бюро гармонізації внутрішнього ринку (далі – Бюро) заявку для реєстрації торговельної марки на території Співтовариства на підставі Регламенту Ради ЄС № 40/94 від 20 грудня 1993 р. про торгові марки Співтовариства (далі – Регламент). Торговою маркою, поданої для реєстрації, було словесне позначення – FLEXI AIR. Товари, щодо яких повинна бути проведена реєстрація, належать до 3-го класу Ніццької угоди про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації торгових марок від 15 червня 1957 р. зі змінами й доповненнями (До третього класу Угоди належать: шампуні, гелі, муси, бальзами, аерозолі для укладання й догляду за волоссям, лаки, ефірні масла й фарби для волосся, а також препарати для завивки). 30 серпня 1999 р. заявка була опублікована в Бюлетені торго-

вих марок Співтовариства. 30 листопада 1999 р. Revlon SA (Швейцарія) подала протест проти реєстрації заявленої торгової марки, який обґрунтовувався тим, що світова торгова марка FLEX захищена наступними реєстраціями:

– У Франції – щодо товарів 3-го класу; як-от: відбілюючі препарати та інші речовини для прання, миючі, поліруючі, мило, парфумерія, ефірні олії, косметика, бальзами для волосся, засоби для миття й полірувальні речовини, зубна паста, тютюн (сировина або вироб), сірники, запальнички, товари для курців;

– У Швеції – на продукцію 3-го класу: шампуні, бальзам, пінку, спрей і гель для волосся;

– У Сполученому Королівстві – на товари 3-го класу: шампуні й кондиціонери, все для догляду за волоссям.

27 березня 2001 р. Палата відмовила заявнику в реєстрації торгової марки на підставі великої ймовірності сплутати заявлену торгову марку з раніше зареєстрованою у Сполученому Королівстві (далі – СК). 20 квітня 2001 р. заявник подав апеляцію на це рішення на підставі ст. 59 Регламенту. Рішенням від 15 січня 2003 р. (оспорюване рішення) Четверта апеляційна колегія відмовила в задоволенні даної скарги.

Після відмови в задоволенні апеляційної скарги компанія L'Oreal SA подала позов до Суду Першої інстанції ЄС, заявивши, що Апеляційна колегія порушила ст. 8 (1)(b) Регламенту ради ЄС, і оскільки спірне рішення ґрунтувалося на раніше зареєстрованій у СК торговій марці, то і ймовірність сплутування повинна розглядатися лише стосовно цієї країни.

Погодившись з Апеляційною колегією щодо незначних відмінностей раніше зареєстрованої марки, позивач зазначив, що вона дійшла помилкового висновку з приводу схожості спірних знаків аж до можливості сплутування.

По-перше, незначні відмінності раніше зареєстрованої марки повинні були переконати Колегію, що тільки повне її відтворення може призвести до такої ймовірності. По-друге, спірні знаки не настільки схожі, щоб вести мову про те, що їх можна сплутати. Зокрема, знак, що становить собою комбінацію 2-х слів, не може розглядатися як візуально схожий з тим, що складається з одного, особливо в тому випадку, якщо жодне зі слів у такій конструкції не є ідентичним із раніше зареєстрованим знаком, тим більше, що він є набагато коротшим. А думка Апеляційної колегії про те, що увагу споживачів буде автома-

тично притягнуто до загальної частини знака, не є суттєвою й суперечить раніше прийнятим нею рішенням по інших справах. На фонетичному ж рівні додаток літери і до слова flex створює додатковий склад, до того ж, заявлений знак вимовляється в СК інакше.

Позивач також заявив, що в англійських країнах слово flex не може становити домінуючий елемент знака FLEXI AIR. Навпаки, з граматичної точки зору слово air – більш важливий елемент, оскільки слово flexi може вважатися скороченням прикметника flexible, що описує якості іменника air. Більше того, в англійській мові немає слова flexi і знак, у якому воно використовується, є вигаданим, а середньостатистичний споживач у Сполученому Королівстві не може переплутати спірні торговельні марки, оскільки в ньому представлено низку торгових марок, які містять слово flex на ідентичних товарах.

Аргументуючи свої вимоги посиланням на прецедентну практику Апеляційної колегії щодо неможливості ймовірності сплутування слів FLEX і FLEXIUM, позивач стверджував, що такий загальний термін, як flex, не може бути монополізований.

Суд ЄС зауважив, що відповідно до ст. 8 (1)(b) Регламенту Ради ЄС заявленої торговій

марці повинно бути відмовлено в реєстрації, якщо її схожість з раніше зареєстрованою може призвести до сплутування з боку споживачів, які проживають на території держави, в якій раніше зареєстрована марка користується захистом. На його думку, аргумент, що тільки повне відтворення раніше зареєстрованого знаку може призвести до ймовірності сплутування, повинен бути відхилений, оскільки, якщо раніше зареєстрований знак має незначні відмінності, з одного боку, а заявлена марка не є її повним відтворенням – з другого, все ж може існувати можливість сплутування схожих знаків для позначення подібних товарів і послуг.

На візуальному рівні Апеляційна колегія звернула увагу на те, що основний компонент знака FLEXI AIR – слово flex. Крім того, стоячи на початку знаку, елемент flex, цілком імовірно, справляє більше враження, ніж частина, наступна за ним. Слово air коротше і займає другорядну позицію. Споживачі в основному звертають увагу на початок назви марки, а не на його закінчення. Домінуючий характер елемента flex істотно не змінюється і внаслідок додавання закінчення i.

Щодо основної групи аргументів Суд зазначив наступне. По-перше, не існує причини,

з якої знак, що складається із двох слів, і знак, що складається з одного слова, не можуть бути візуально схожими. По-друге, в даній справі бракує даних, які підтверджують, що жодне з двох слів не є ідентичним раніше зареєстрованому знаку, як і те, що пізніший знак, будучи поєднанням 8-ми літер, застосованих у тому ж порядку, що й у раніше зареєстрованому, не буде не схожим з раніше зареєстрованим знаком із 4-х літер. При фонетичному порівнянні відмічено, що початок знака відіграє більш суттєву роль. Різниця у вимові, створена додатком літери і до слова flex, а також відкрита артикуляція, з якою вимовляється слово air по-англійськи, призводить до фонетичного збігу компонентів flex.

На підставі цього Апеляційна колегія дійшла висновку щодо фонетичної схожості знаків. Аргументи, наведені позивачем на підставі наявності додаткової літери і і слова air у знаку FLEXI AIR, були відхилені, оскільки перші 4 букви в обох знаках вимовляються однаково, при цьому буква i не має ніякого істотного значення з фонетичної точки зору, як і те, що слово air не відіграє вирішальної ролі, щоб виключити часткову фонетичну ідентичність цих двох знаків. Що стосується понятійного рівня, то Колегія звернула увагу

на те, що терміни *flexi* і *flex* тісно взаємопов'язані, оскільки обидва вказують на *flexibility* (еластичність, гнучкість, пружність), тобто на здоров'я волосся. Крім того, термін *air* не міняє концептуально значення словесного позначення, отже, на думку Колегії, спірні знаки мають в англійській мові схожі значення. Ці висновки також не містять помилки, тому відповідні аргументи позивача не можуть бути прийняті до уваги. Щодо слова *air* було відмічено, що незалежно від його реального значення ним можна замінити компонент *flexi*, прибравши, таким чином, понятійну схожість спірних марок. Аргумент щодо того, що в англійській мові немає слова *flexi* і що знак FLEXI AIR просто вигаданий, теж було відхилено,

оскільки обидва слова – *flex* і *flexi* – мають той самий корінь, що й слово *flexibility*, що відіграє істотну роль за браком значних відмінних ознак раніше зареєстрованого знаку. Таким чином, Апеляційна колегія дійшла правильного висновку стосовно візуальної, фонетичної й понятійної схожості двох знаків, а значить, вимога позивача має бути відхилена.

Оскільки прецедентна природа практики Суду ЄС на сьогоднішній день уже не ставиться під сумнів, порядок мотивації його рішень, а також їх результативне узагальнення (сама прецедентна норма) повинні розглядатися національними правозастосувачами як частина права ЄС і вивчатися як така при підготовці юристів.

Список літератури: 1. Анакіна Т. М. Судовий прецедент у праві Європейського Союзу: дис. ... канд. юрид. наук / Анакіна Тетяна Миколаївна – Х., 2008. – 204 с. 2. Кернз В. Вступ до права Європейського Союзу: навч. посіб. / В. Кернз. – К.: Знання, 2002. – 381 с. 3. Хлестов О. Н. Антимонопольное право Европейского Союза / О. Н. Хлестов // Моск. журн. междунар. права. – 2006. – № 3 (63). – С. 84-93.

ЗАЩИТА ПРАВА ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ СУДОМ ЕС Кононенко В.П.

Исключительно важная роль в становлении и развитии интеграционных учреждений, в формировании и эволюции права ЕС принадлежит его судебной системе. Суд ЕС, призванный обеспечить одинаковое понимание и применение права ЕС, в сравнительно короткое строки смог утвердиться как высокоавторитетный и беспристрастный орган. Действуя в пределах своей юрисдикции, он сформулировал многие жизненно важные для развития интеграционного процесса концептуальные положения, его решения имеют признаки прецедентов и являются источниками права ЕС.

Ключевые слова: прецедент, источник права, судебная практика, интеллектуальная собственность.

INTELLECTUAL PROPERTY RIGHT PROTECTION
BY COURT OF THE EU
Kononenko V.P.

The exclusively important role in formation and development of the law of the European Union belongs to its judicial system. EU court, called to provide uniform understanding and application of the law of Communities, in rather short terms has managed to affirm as quality of highly authoritative and impartial body. Operating within the jurisdiction, it has formulated many vital conceptual positions for development of integration process its decisions have signs of precedents and are sources of the law of EU.

Key words: precedent, source of law, court practice, intellectual property.

Надійшла до редакції 10.01.2012 р.